

COLUMN

& Co

PETER JACOBS

'Be not inhospitable to strangers lest they be angels in disguise.' De betere Bond Zonder Naam? Neen, het is een citaat van William Butler Yeats, zegt men hier. Maar eigenlijk komt het uit de Bijbel, *Hebreeën* 13:2 weten wijsneuzen. Hoe dan ook, het hangt boven een deurgat in Shakespeare and Company in Parijs. Tussen de rekken die uitpuilen van de boeken.

We vieren de honderdste verjaardag van de boekhandel. Want Shakespeare and Company in de rue de la Bûcherie verkoopt niet zomaar Engelse boeken en tegeltjeswijsheid. De slogan is geen pose om meer punten op Tripadvisor of hartjes op Instagram te krijgen. Shakespeare and Company lijkt misschien op een toeristenval, maar is wel degelijk een uniek en gastvrij adres. *Hors catégorie*. Schrijvers en anderen die in Parijs aanspoelen en denken dat ze literair aangelegd zijn, mogen gratis in of boven de winkel overnachten in ruil voor wat hulp en een autobiografie van een A4'tje. Shakespeare and Company had zestig jaar geleden *writers in residence*, lang voordat het mode werd.

De plek heeft meer te bieden dan onderkomen. De boekhandel levert ook fantastische verhalen op voor een boek in de marge van de literatuurgeschiedenis: de eerste vestiging moest sluiten nadat eigenares Sylvia Beach, een Amerikaanse in Parijs, weigerde haar laatste exemplaar van *Finnegans wake* aan een Duitse officier te verkopen. Haar hoogdagen

waren de jaren 20 toen ze de Angelsaksische avant-garde ontving en promootte. In 1922 waagde ze zich zelfs aan de publicatie van *Ulysses*, de roman waarvoor Joyce maar geen uitgever vond. Hemingway kwam er, dat hoeft niet te verbazen. Bijna twintig jaar later leende Walter Benjamin, die uit Duitsland op de vlucht was voor de nazi's, hier boeken - ook uitlenen behoort tot de corebusiness van de zaak.

Een andere Amerikaan, George Whitman, gaf de boekhandel vanaf de jaren 50 een tweede leven. Hij was het die besliste dat schrijvers (in spe) op zoek naar een bed mochten komen en gaan. De teller staat al op meer dan 30.000 logees, van de Beats tot Jeanette Winterson en Dave Eggers. Zo blijft Shakespeare and Company een begrip.

Wie hier gewoon een boek koopt - want ook dat kan! - krijgt op de eerste bladzijde een stempel met het portret van de Engelse bard - een soort ex libris, niet van de eigenaar van het boek zoals gebruikelijk, maar van de verkoper. Het geldt als bewijs dat je in de boekhandel der boekhandels geweest bent.

Misschien wordt de sfeer nog wel het best getypeerd met een anekdote: toen op de avond van 13 november 2015 twintig bange zielen aanklopten, opgeschrikt door de sirenes in de stad, mochten ze, net als het personeel en de *writer in residence*, schuilen in de verduisterde winkel tot het weer rustig was op straat. Tussen de boeken werd thee gezet en getroost en naar nieuws over de aanslagen geluisterd.

'The book business is the business of life.' Neen, ook die is niet van Phil Bosmans, noch van Yeats of uit de Bijbel, maar van Whitman. George Whitman.

Shakespeare and Company had writers in residence lang voor dat mode werd

DE KWESTIE

ANNELIES VERBEKE

Vijf redenen om Katherine Mansfield te lezen

Annelies Verbeke breekt tijdens de **Dead Ladies Show** een lans voor de jonggestorven Nieuw-Zeelandse schrijfster van korte verhalen Katherine Mansfield. Voor *DSL* somt ze vijf redenen op om Mansfield te (her)lezen.

1. Katherine Mansfield (1888-1923) was en is een Hele Grote. Hier mag de auteur dan in de vergetelheid zijn geraakt, in haar thuisland Nieuw-Zeeland geldt ze nog steeds als de belangrijkste auteur van eigen bodem. Er blijven nieuwe biografieën over haar verschijnen en Mansfield prijkt er op een postzegel.

Ook vele van haar tijdgenoten bewonderden haar. D.H. Lawrence verwerkte haar persoon en verleden in verschillende van zijn personages; ze stond bijvoorbeeld model voor Gudrun in *Women in love*.

Ondanks een moeilijke start ontstond er een band tussen Virginia Woolf en Mansfield. De Woolfs gaven haar verhaal 'Prelude' uit en Virginia noteerde in haar dagboek 'a queer sense of being "like"' te ervaren als ze met Mansfield sprak. Na Mansfields dood schreef ze: 'Haar werk is het enige waarop ik ooit jaloers ben geweest'.

2. Mansfield wordt weleens 'de moeder van het korte verhaal' genoemd. (Als 'vader' wordt vaak Anton Tsjechov aangewezen - Mansfield hield bijzonder van zijn werk.) Er verschenen drie bundels tijdens haar leven en twee postuum. (*Het tuinfeest* uit 1922 is momenteel de enige beschikbare vertaling, maar in de bibliotheek vindt u meer.) Daarnaast schreef ze gedichten en een maniakale hoeveelheid grappige, woedende en liefdevolle brieven, waarvan na haar dood een selectie werd gebundeld.

3. De belangrijkste reden: haar verhalen bulken van het leven. Mansfield stierf toen ze 34 was. Haar veel te korte bestaan was koortsig en tragisch, geteisterd door gonorrhoe en tbc, door een liefdeloze moeder en foute mannen, door een worsteling met haar geaardheid. Desondanks of juist daarom lijkt zij het merg te zuigen uit wat haar omringt en het op haar bladzijden in nog intenser leven om te zetten. In een verhaal schrijft ze: 'Er is geen schemer in onze Nieuw-Zeelandse dagen, maar een wonderlijk halfuur waarin alles grotesk schijnt - angstaanjagend - alsof de wilde geest van het land rondwaart en hoonlacht bij wat hij ziet!' Haar verhalen lijken in dat wonderlijke halfuur te zijn verwekt.

4. Katherine Mansfield is naast een meesterlijke, muzikale stilist, ook ontzettend grappig. Het is een sardonisch, monkelend soort humor van iemand die duidelijk geniet van wat ik 'acteren op papier' zou noemen. Hoe ze haar hoofdpersonage in 'Een man en zijn hond' introduceert bijvoorbeeld: '... zo nederig, zo bescheiden was zijn houding, dat de grote, vrolijk schijnende sterren naar elkaar leken te knipogen, te lachen, te zeggen: "Kijk hem toch! Laten we iets gooien!"'

5. Een persoonlijke reden: net als ik houdt Mansfield van het horen van woorden in geluiden. Dieren en voorwerpen uiten eigennuttige onomatopoeën in verschillende talen. Zo roept een baby-uil 'More pork! More pork!' en tikt een klok van 'c'est ça, c'est ça, c'est ça'.

De *Dead Ladies Show* #1, gerepresenteerd door Gaea Schoeters, is nog te beleven in Oostende op 14 december.
www.passaporta.be

Katherine Mansfield, 'de moeder van het korte verhaal'.

© Bridgeman Images/Lebrecht Authors

/ DIXIT /

'Als ik door de buurt fiets of in mijn moestuin werk, dan zie ik nooit een toerist'

MAARTEN 'T HART heeft niets met 'Grand Hotel Europa' van Pfeiffer. 'Na twee bladzijden weet ik wel dat het massatoerisme ons continent verpest. Daar hoeft je niet nog zo'n zeshonderd pagina's over door te gaan.' (HP/De Tijd)

'Literatuur en oenologie om hem te bedanken'

Dat tweeten de leden van de Académie Goncourt op het afscheidsfeestje van hun voorzitter **BERNARD PIVOT** (84). De Académie reikt elk jaar de Goncourtprijs, de belangrijkste Franse literaire prijs, uit. Pivot kreeg deze week twee flessen saint-émilion en een handgeschreven brief van Edmond de Goncourt. (Le Figaro)